

การบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิด
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเทคนิคการสอนแบบ
โครงการคุณธรรมเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม
Integration of Goals for Learner Development in 21st Century Following
Sufficiency Economy Philosophy and Teaching Virtuous Project
Technic to Develop Moral Reasoning

จิตติยา เนตรวงษ์^{1*} และ ปรีชา นวลนิม²

1. บทนำ

ปัจจุบันรูปแบบการสอนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเน้นการสอน เป็นเน้นการเรียนรู้ จากเน้นสิ่งที่สอน เป็นเน้นสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ และจากการได้สอนเพียงให้ครอบคลุมเนื้อหา เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนควรมีความรู้และทักษะ ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นเทคนิคการสอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมี 3 องค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) ความรู้ในเนื้อหา มี 2 ส่วนสำคัญคือ ความรู้ความเข้าใจในสาระวิชาหลัก และความรู้เชิงบูรณาการ 2) ทักษะประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และองค์ประกอบที่ 3) คุณลักษณะประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการทำงานในการปรับตัว มีความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องสามารถชี้นำตนเอง และสามารถตรวจสอบการเรียนรู้ได้ และคุณลักษณะด้านศีลธรรมต้องมีความซื่อสัตย์ มีความเคารพผู้อื่น และความเป็นพลเมือง [1 และ 2]

ภาวะวิกฤติคุณธรรมของเยาวชนไทยโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต [3] ได้ทำการสำรวจพบว่าพฤติกรรมของเยาวชนไทยที่สังคมพึงตระหนักเป็นอันดับต้นๆ คือ ก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่มีความกตัญญู และ

ขาดสัมมาคารวะ สำหรับคุณธรรมของเยาวชนไทยที่ควรเร่งสร้างและปลูกฝังคือ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจ/เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ ความสุภาพ/มีสัมมาคารวะ ส่วนบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอิทธิพลและเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนเป็นคนดี มีคุณธรรมคือ 1) พ่อแม่ผู้ปกครอง 2) ครูอาจารย์ 3) สื่อทีวีวิทยุ และอินเทอร์เน็ต 4) สถานศึกษา และ 5) เพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์เป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่จะผลักดันสังคมไทยที่กำลังประสบปัญหาด้านสังคมเกี่ยวกับวิกฤติคุณธรรม ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนอย่างเร่งด่วนในการแก้ปัญหาวิกฤติคุณธรรมสำหรับเยาวชนไทย

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ยึดหลักทางสายกลาง คำว่า ความพอเพียง หมายถึง พอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีกับการเปลี่ยนแปลง หรือผลกระทบต่างๆ จึงต้องอาศัยความรอบคอบ และระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการในกิจกรรมตามขั้นตอนที่วางไว้อย่างระมัดระวัง ภายใต้จิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญาและรอบคอบเพื่อให้สมดุลต่อการดำเนินชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงการจัดการจัดการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการ คุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงน่าจะส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนได้เพราะหลักธรรมสำคัญที่ซ่อนอยู่ในปรัชญา

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

² อาจารย์ ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 0-2244-5630 อีเมล: titiya_net@dusit.ac.th

เศรษฐกิจพอเพียงคือวิธีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ก็คือ การใช้ศักยภาพของตนเพื่อพึ่งพาตนเอง และดำรงชีวิตแบบให้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก เป็นประโยชน์ต่อทุกคนทุกระดับ ไม่ว่าจะนำไปประยุกต์ในระดับใดก็สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม [4] นอกจากนี้การส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยใช้โครงงานนับเป็นทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ร่วมกันจากการดำเนินโครงงานให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกัน เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เทคนิคการสอนแบบโครงงานคุณธรรมผู้เรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทำโครงงานด้านคุณธรรมโดยนำปัญหาที่ประสบในสังคมตามความสนใจนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทรามทางศีลธรรม และส่งเสริมการบ่มเพาะความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม [5]

เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่างๆ บนพื้นฐานทางจริยธรรมของบุคคล โดยเหตุผลที่แสดงออกมาจะแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล รวมถึงพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้วย ซึ่งการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ ด้วย [5] ซึ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีพัฒนาการในขั้นสูงจะมีลักษณะทางจริยธรรมที่ดีและน่าปรารถนามากกว่าในขั้นต่ำ ผู้ใช้เหตุผลในขั้นสูงกว่ายังสามารถกระทำในสิ่งที่ผู้มีเหตุผลในขั้นต่ำสามารถกระทำได้และทำได้ดีกว่า เช่น ความสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้ในลักษณะที่ยั่งยืนกว่า

กล่าวได้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเทคนิคการสอนแบบโครงงานคุณธรรมจึงสามารถนำมาประยุกต์เพื่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ บนพื้นฐานทางจริยธรรมของบุคคล เนื่องจากเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ควบคู่กับการเรียนที่

ต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ ผสานคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างชาญฉลาด สามารถเรียนรู้ได้จากการร่วมลงมือปฏิบัติโครงการคุณธรรม แสวงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของผู้เรียน รวมถึงพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ นำสู่ความสมดุลระหว่างการเรียนและการดำเนินชีวิต บทความนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เรียน การใช้เทคนิคการสอนแบบโครงงานคุณธรรมตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนหลักคือ ความรู้ในเนื้อหา ทักษะ และคุณลักษณะที่ส่งผลต่อผู้เรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ [1 และ 2]

1) วิชาแกน สิ่งที่คุณเรียนต้องเรียนคือ ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง

2) แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม

3) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วยความคิดสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน รวมถึงการเรียนรู้ตามบริบท หมายความว่าผู้เรียนนอกจากเรียนรู้เนื้อหาวิชาการแล้วจำเป็นต้องรู้จักวิธีเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างประสิทธิผลและสร้างสรรค์

4) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ และความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะเหล่านี้พัฒนาความรู้และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในบริบทการเรียนรู้เพื่อเข้าถึงเนื้อหาและทักษะต่างๆ จะได้รู้จักวิถีเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ไขปัญหา การใช้ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การผลิตนวัตกรรม และสามารถร่วมมือกันทำงานได้

5) ทักษะชีวิตและการทำงาน ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่ม และการขึ้นำตนเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ ซึ่งความท้าทายในปัจจุบัน คือ การผสมผสานทักษะที่จำเป็นเหล่านี้ในสถานศึกษาอย่างจริงจัง แยกกาย และรอบด้าน

6) ระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยมาตรฐานและการประเมินของศตวรรษที่ 21 หลักสูตรและการสอนของศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทางวิชาชีพของศตวรรษที่ 21 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ 1) เนื้อหา มี 2 ส่วนคือสาระวิชาหลัก และความรู้เชิงบูรณาการ 2) ทักษะประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และองค์ประกอบที่ 3) คุณลักษณะประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ควรเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อสร้างความรู้ใหม่ เน้นแนวคิดเรื่อง ผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือ Student-Centered Approach ได้ดังนี้ [6]

1) เน้นให้สามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง โดยเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้มากและสะดวก ทั้งนี้เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นฐานข้อมูลที่ใหญ่ สะดวก สามารถสืบค้นได้ทุกที่ ทุกเวลา

2) เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน โดยการแสดงความคิดเห็นต่างๆ (Active Learning) ไม่ใช่ขืน้อย่างเดียวเหมือนในชั้นเรียนปกติ (Passive Learning) โดยอาศัยเครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ต่างๆ เช่น อีเมล

เว็บบอร์ด ห้องสนทนาออนไลน์ ระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ เป็นต้น

3) ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกันผ่านโลกเสมือน สามารถจัดกลุ่ม หรือจับคู่กัน ปรึกษาหารือกันผ่านอีเมล เว็บบอร์ด และห้องสนทนาออนไลน์

ดังนั้นหลักการสอนที่ดีเริ่มต้นด้วย 1) ต้องเข้าใจความรู้เดิมของผู้เรียนต้องหาวิธีการตรวจสอบความรู้เดิม 2) จัดระบบความรู้เพื่อการสอน 3) สร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน 4) ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง 5) การสอนโดยการปฏิบัติ และป้อนกลับ 6) พัฒนาการของผู้เรียนและบรรยากาศของการเรียน วิธีการที่ดีที่สุดคือการเรียนเป็นทีม (Team Learning) โดยมีการร่วมกันลงมือปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงานและจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Base Learning: PBL) 7) ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self Directed Learner) [7]

เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการคุณธรรม เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำความดีมีคุณธรรมแบบเชิงรุกโดยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ผ่านเทคนิควิธีการเรียนรู้แบบโครงการเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริงการทำโครงการคุณธรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการร่วมมือกันทำงาน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ศึกษา สืบค้น ค้นคว้า คิดค้น เน้นการนำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงมาเรียนรู้และแก้ปัญหา [8]

กล่าวได้ว่าการสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 แก่ผู้เรียนนั้น ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สอนโดยการทำโครงการคุณธรรม ทำงานเป็นทีม ให้ผู้เรียนฝึกฝนหาความรู้ วิธีการ มาใช้ในงานให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเขียนรายงานและนำเสนอ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ว่าความรู้ที่ได้มีคุณค่าอย่างไรนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างไร

3. การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอน

จากเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 บูรณาการกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในที่นี้จึงขอนำเสนอเทคนิคการสอนแบบโครงการ

คุณธรรมตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ 7
ขั้น คือ [1-2, 9-10]

1) ขั้นเตรียมการและปฐมนิเทศ แบ่งกลุ่มผู้เรียน 5-7
คน ระบุเกณฑ์มาตรฐานการจัดทำโครงการคุณธรรม
กำหนดบทบาทหน้าที่ กฎ กติกาเกณฑ์การเรียน แนะ
แหล่งสารสนเทศเพื่อสืบค้นข้อมูล 2) ขั้นการตระหนักรู้
และพิจารณาเลือกประเด็นปัญหา กระตุ้นผู้เรียนให้
ตระหนักรู้ในประเด็นปัญหา สืบค้นข้อมูล ข้อเท็จจริงจาก
แหล่งสารสนเทศ ยึดหลักความมีเหตุผล ใช้ความรู้ ความ
รอบคอบ 3) ขั้นการรวบรวมประมวลข้อมูลและองค์
ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างภูมิคุ้มกันด้วยข้อมูล ข้อเท็จจริง
ที่น่าเชื่อถือ วางแนวทางการจัดทำโครงการคุณธรรม
ผู้เรียนตัดสินใจเลือกประเด็นปัญหาบนพื้นฐานการ
ตีความข้อมูลและสารสนเทศ ทวนสอบข้อมูล ยึดหลักใช้
ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการ
วางแผน การตัดสินใจและการกระทำ 4) ขั้นการจัดทำ
ร่างโครงการคุณธรรม ทวนความรู้ ตรวจสอบข้อมูลก่อน

ดำเนินการ สร้างภูมิคุ้มกันด้านสารสนเทศและหลัก
เหตุผล 5) ขั้นการดำเนินการโครงการคุณธรรม ปฏิบัติ
จริงตามลำดับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่วางไว้
ตามหลักการบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่
ประมาทโดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล
การสร้างภูมิคุ้มกันโดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ และ
คุณธรรม ประกอบการดำเนินกิจกรรมเข้าถึง เข้าใจ และ
พัฒนา 6) ขั้นสรุปประเมินผลและเขียนรายงาน ให้พื้น
ฐานความรู้ด้านการประเมินสารสนเทศและการ บูรณา
การสารสนเทศ การวิเคราะห์ความสำเร็จของโครงการ
โดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม และ 7) ขั้น
การนำเสนอโครงการคุณธรรมถ่ายทอดความดีงามจาก
โครงการคุณธรรมด้วยมัลติมีเดีย ซึ่งสามารถเชื่อมโยง
กระบวนการเรียนการสอน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงกระบวนการเรียนการสอน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนา
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนการสอน	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	ผลลัพธ์การเรียนรู้
1. ขั้นเตรียมการและปฐมนิเทศ แบ่งกลุ่มผู้เรียน 5-7 คน ระบุเกณฑ์มาตรฐานการจัดทำโครงการคุณธรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ กฎ กติกาเกณฑ์การเรียน แนะแหล่งสารสนเทศเพื่อสืบค้นข้อมูล	1. ความพอเพียง ความมีเหตุผล 2. สร้างภูมิคุ้มกัน	1. สารวิชาหลัก ความรู้เชิงบูรณาการ 2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 3. จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21	1. ความรู้และคุณธรรม 2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบตามกฎระเบียบที่กำหนด 3. การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ขั้นการตระหนักรู้และพิจารณาเลือกประเด็นปัญหา กระตุ้นผู้เรียนให้ตระหนักรู้ในประเด็นปัญหา สืบค้นข้อมูล ข้อเท็จจริงจากแหล่งสารสนเทศ ยึดหลักความมีเหตุผล ใช้ความรู้ ความรอบคอบ	1. หลักความมีเหตุผล 2. ใช้ความรู้ ความรอบคอบ	1. สารวิชาหลักความรู้เชิงบูรณาการ 2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 3. คุณลักษณะด้านการทำงานและการเรียนรู้	1. ความรู้และคุณธรรม 2. ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้แก้ปัญหา 3. การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ขั้นการรวบรวมประมวลข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างภูมิคุ้มกันด้วยข้อมูล ข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ วางแนวทางการจัดทำโครงการคุณธรรม ผู้เรียนตัดสินใจ	1. สร้างภูมิคุ้มกัน 2. ใช้ความรู้ ความรอบคอบ 3. หลักคุณธรรม	1. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 2. ทักษะชีวิตและการทำงาน 3. คุณลักษณะด้านการทำงานคุณลักษณะด้านการเรียนรู้	1. ความรู้และคุณธรรม 2. การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 3. การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงกระบวนการเรียนการสอน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนา
 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	ผลลัพธ์การเรียนรู้
เลือกประเด็นปัญหาบนพื้นฐานการตีความข้อมูลและสารสนเทศ ทวนสอบข้อมูล ยึดหลักใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ		และคุณลักษณะด้านศีลธรรม	4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบตามหลักการ และอุดมการณ์ของตน
4. ขั้นตอนการจัดทำร่างโครงการ คุณธรรม ทวนความรู้ ตรวจสอบข้อมูลก่อนดำเนินการ สร้างภูมิคุ้มกันด้านสารสนเทศและหลักเหตุผล	1. สร้างภูมิคุ้มกัน 2. หลักการมีเหตุผล	1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะชีวิตและการทำงาน 2. คุณลักษณะด้านการงาน การเรียนรู้	1. ความรู้และคุณธรรม 2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3. ความรับผิดชอบตามหลักการ และอุดมการณ์ของตน
5. ขั้นตอนดำเนินการโครงการ คุณธรรม ปฏิบัติจริงตามลำดับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่วางไว้ ตามหลักการบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท	1. ความพอประมาณ 2. ใช้ความรู้ ความรอบคอบ 3. คุณธรรม	1. ความรู้เชิงบูรณาการ 2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะชีวิตและการทำงาน 3. คุณลักษณะด้านการงาน	1. ความรู้และคุณธรรม 2. การทำงานเป็นกลุ่มและความรับผิดชอบตามหลักการ และอุดมการณ์ของตน
6. ขั้นสรุปประเมินผลและเขียนรายงาน ให้พื้นฐานความรู้ด้านการประเมินสารสนเทศและการบูรณาการสารสนเทศ การวิเคราะห์ความสำเร็จของโครงการโดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม	1. ใช้ความรู้ ความรอบคอบ 2. หลักคุณธรรม	1. ความรู้เชิงบูรณาการ 2. คุณลักษณะด้านการงานด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม	1. ความรู้และคุณธรรม 2. การทำงานเป็นกลุ่มและความรับผิดชอบตามหลักการ และอุดมการณ์ของตน
7. ขั้นการนำเสนอโครงการคุณธรรม ถ่ายทอดความดีงามจากโครงการคุณธรรมด้วยมัลติมีเดีย	1. ใช้ความรู้ ความรอบคอบ มีเหตุผล 2. หลักคุณธรรม	1. ความรู้เชิงบูรณาการ 2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะชีวิตและการทำงาน 3. คุณลักษณะด้านการงาน คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ และคุณลักษณะด้านศีลธรรม	1. ความรู้และคุณธรรม 2. การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3. การทำงานเป็นกลุ่มและความรับผิดชอบตามหลักการ และอุดมการณ์ของตน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอาศัยหลักการบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง

ภูมิคุ้มกันที่มีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ ในการบูรณาการเป้าหมายการพัฒนา

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องยึดหลักพอประมาณคือ พอเพียงในการกระทำ พอเพียงในความคิดเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ ความมีเหตุผลเป็น การใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมโดยคำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริง หลักการมีภูมิคุ้มกัน จะต้องประกอบด้วยความรู้ และคุณธรรม โดยการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ส่วนหลักความรู้ต้องเป็นความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ ชำนาญ นำมาใช้การได้ทันทีให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ และสุดท้ายหลักคุณธรรมความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

4. เป้าหมายการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ได้อาศัยทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg และทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้คิดของ Piaget เป็นบันได 6 ชั้นของการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม มีดังต่อไปนี้ [10 และ 11]

- ขั้นที่ 1 ปฏิบัติเพราะความกลัว ไม่อยากเดือดร้อน
- ขั้นที่ 2 ปฏิบัติเพราะอยากได้รางวัล
- ขั้นที่ 3 ปฏิบัติเพราะอยากเอาใจคนบางคน
- ขั้นที่ 4 ปฏิบัติเพราะต้องปฏิบัติตามกฎ
- ขั้นที่ 5 ปฏิบัติเพราะต้องการให้ตนดูดีให้คนอื่นว่าเป็นคนดี เป็นคนมีน้ำใจ

ขั้นที่ 6 ปฏิบัติตามหลักการ หรืออุดมการณ์ของตนเอง ไม่ต้องการให้คนอื่นยกย่องชมเชยหรือให้รางวัล

ในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เรียนเป้าหมายของการพัฒนาคือ ขั้นที่ 5 และ ขั้นที่ 6 คือความต้องการที่จะพัฒนาให้ตนเป็นคนดี และปฏิบัติตามหลักการของตนเองในอุดมคติ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความยั่งยืน ความเข้มแข็งของสังคม และหลักมหุสขประโยชน์นิยม รวมถึงเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนอกจากเป้าประสงค์ด้านความรู้ในเนื้อหา และทักษะที่จำเป็นแล้ว สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือ คุณลักษณะของ

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม

5. บทสรุป

รูปแบบการสอนในปัจจุบันควรมุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนเน้นการทำงานเป็นทีม ได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้คือความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเทคนิคการสอนแบบโครงงานคุณธรรมสามารถนำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมได้ ซึ่งเชื่อมโยงให้เห็นกระบวนการจัดการเรียนการสอน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับการไปประยุกต์ในรายวิชาอื่นๆ ในการวางแผน กำหนดกิจกรรม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และส่งผลถึงความตระหนักหรือทักษะต่างๆ อาทิ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการนำเสนอโครงการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นที่ปรึกษา คอยอำนวยความสะดวก และติดตามการดำเนินโครงการคุณธรรมของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ หากใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร และการนำเสนองาน จะทำให้ผู้เรียนติดต่อกับผู้สอนได้รวดเร็วขึ้น จะเป็นการส่งเสริมทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง

6. Reference

- [1] Office of the Basic Education Commission. (n.d.). Guidelines for 21st Century to Learning Skills Focus on Professional Performance. Upper Secondary Education Office of The Basic Education Commission. (in Thai)
- [2] Woraphot Wongkitrungrong & Athip Jittaruke. (2011). Skills for The Future: Education for 21st Century. Bangkok : Open World. (in Thai)

- [3] Office of the Education Council. (2007). The Assessment of Learning Management to Enhance Ethics of Learners Report in Basic Education Institutions. Bangkok : Pimdee Publication Co.ltd. (in Thai)
- [4] Sansern Intharat, Titiya Netwong, Ratchadaphorn Thirawan & Narumon Nitchin. (2014). The Effectiveness of an Approach to Integrate Ethics into Information Technology by Following Sufficiency Economy Philosophy, Suan Dusit Rajabhat University. Journal of Industrial Education. Vol.13 No.3 : 113 -119. (in Thai)
- [5] Titiya Netwong. (2013). Development of Moral Reasoning Utilizing Group Investigation Cooperative Learning and Virtuous Project Base. SDU Research Journal. Vol.9 No.3 : 67-79. (in Thai)
- [6] Thuangrat Sriwongkol. (2013). [online]. Online Learning: Question vs. The technology should stay...or leave?. [cited 3 February, 2013]. Available from : <http://202.44.14.13/krugong/TeachWeb/> (in Thai)
- [7] Wijarn Panich. (2012). Learning Method for the students in 21st century. Bangkok : Tatha Publication Co.ltd. (in Thai)
- [8] Aphicha Dangchamroon. (2010). Development of a Virtuous Project-Based Model Using on Web and Reflective Writing of Goodness Via Weblog to Develop Respect Characteristic of Seventh Grade Students. Doctoral Dissertation, Educational Communications and Technology, Chulalongkorn University. (in Thai)
- [9] Office of The National Economic and Social Development Board. (2011). What is Sufficiency Economy. Bangkok : Central Academic Development Group Subcommittee on Sufficiency Economy Under the National Economic and Social Development Board. (in Thai)
- [10] Duangduan Phantumnawin. (2008). Synthesis of Research on The Merits and Ethics in Thailand and Foreign. Bangkok : Moral Promotion Center. (in Thai)
- [11] Sansern Intharat, Titiya Netwong, Ratchadaphorn Thirawan & Narumon Nitchin. (2015). The Study of the Guidelines for Integrated Approach to Ethics Teaching Based on Sufficiency Economy Philosophy for General Education Courses of Suan Dusit Rajabhat University. Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok. Vol.6 No.2 : 116-123. (in Thai)